

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาเรื่อง “การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับสวัสดิการด้านการศึกษาเพื่อเด็กในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน” มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจสถานะองค์ความรู้ของงานวิจัยสวัสดิการด้านการศึกษาเพื่อเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เป็นการศึกษางานวิจัย (Research study) ผู้ศึกษาเลือกใช้วิธีการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Synthesis) โดยนำงานวิจัยจำนวนหลาย ๆ เรื่องที่ศึกษาปัญหาเดียวกัน มาทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์ หาข้อสรุปเพื่อให้ทราบถึงสถานะเกิดองค์ความรู้ที่ใช้ในงานวิจัย

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ศึกษาเฉพาะวิทยานิพนธ์ปริญญาโท หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต ภาคปกติ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ วิทยานิพนธ์หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต โครงการบริหารงานยุติธรรม ภาคพิเศษ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีความเกี่ยวข้องกับสวัสดิการด้านการศึกษาของเด็กในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ในปี 2531-2551 จำนวน 42 เรื่อง

การคัดเลือกงานวิจัย

การศึกษาเรื่อง “การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับสวัสดิการด้านการศึกษาเพื่อเด็กในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน” ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้พิจารณาถึงการคัดเลือกงานวิจัยมาเพื่อทำการสังเคราะห์ ที่ต้องใช้กระบวนการศึกษาในหลายขั้นตอนและทบทวนงานวิจัยที่ได้คัดเลือกมาหลาย ๆ ครั้ง เพื่อให้สามารถคัดเลือกงานวิจัยที่มีคุณภาพและมีความสอดคล้องเชื่อมโยงกับประเด็นปัญหาวิจัยมากที่สุด ซึ่งการคัดเลือกงานวิจัยที่จะนำมาสังเคราะห์นั้น ผู้ศึกษาจึงได้ทำการศึกษาและคัดเลือกงานวิจัย ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 สำรวจรายชื่อวิทยานิพนธ์ที่นำมาสังเคราะห์ ผู้ศึกษาได้สำรวจรายชื่อ งานวิจัยจากคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และคณะครุศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระหว่าง พ.ศ. 2531-2551 ที่มีความเกี่ยวข้องกับเด็กด้อยโอกาสกลุ่มต่าง ๆ ที่มีคำสำคัญ (keywords) เป็นเกณฑ์ ดังต่อไปนี้ เด็กเร่ร่อน, เด็กถูกทารุณ, เด็กกำพร้าและถูกทอดทิ้ง, เด็กติดยาเสพติดและสารระเหย, เด็กในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, เด็กในสถานสงเคราะห์, เด็กพิการ, เด็กขายบริการทางเพศ และแรงงานเด็ก จำนวน 375 เรื่อง

ขั้นตอนที่ 2 จากวิทยานิพนธ์ 375 เรื่องทำการคัดเลือกวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการสังคม โดยเลือกกลุ่มที่มีคำสำคัญ (keyword) คือ “การศึกษา” “การฝึกอบรม” หรือ “การฝึกอาชีพ” โดยกลุ่มเป้าหมายคือ เด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนรวมทั้งหน่วยงานที่ให้บริการ ซึ่งเป็นงานวิจัยที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมให้แก่เด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน รวมทั้งหน่วยงานที่ให้บริการ ได้งานวิจัยที่นำมาศึกษาในครั้งนี้ จำนวน 60 เล่ม

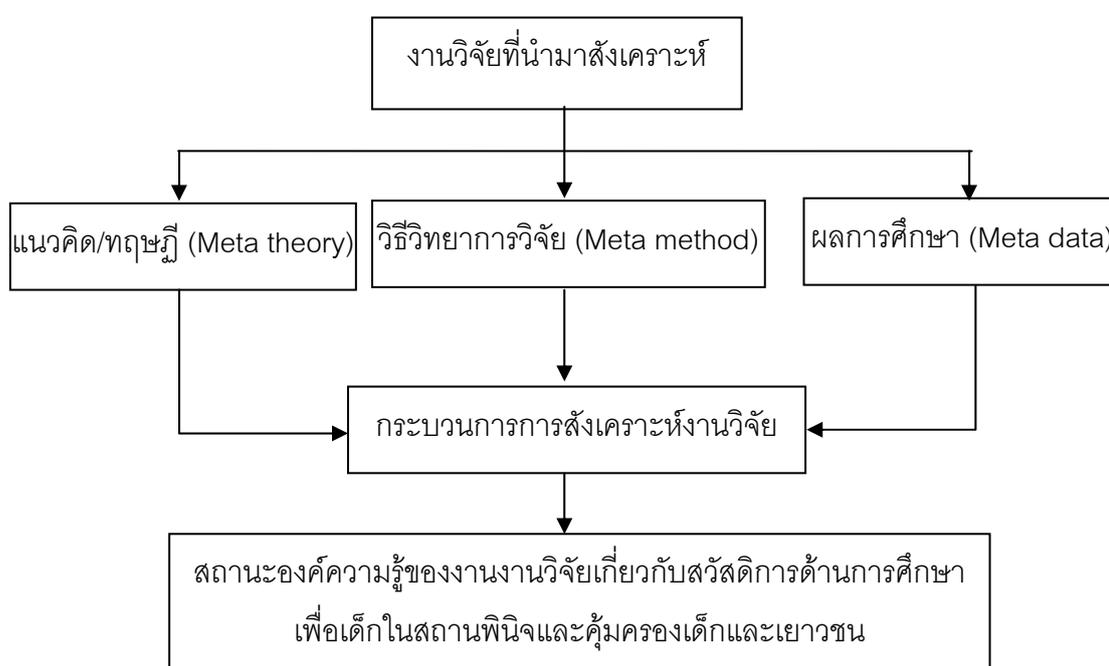
ขั้นตอนที่ 3 ทำการประเมินวิทยานิพนธ์จำนวน 60 เล่ม โดยประยุกต์จากเกณฑ์การคัดเลือกคุณภาพของงานวิจัยซึ่งมีแนวทางในการประเมินงานวิจัย ตามที่ปรากฏในภาคผนวก โดยผู้ศึกษาได้ประยุกต์ใช้เครื่องมือในการทำการประเมินวิทยานิพนธ์ จากแนวทางในการประเมินงานวิจัยที่ 1-5 ดังต่อไปนี้ 1. ประเมินจากชื่อเรื่อง โดยตรวจสอบชื่อเรื่องว่าชัดเจนและเป็นปัญหาจริงสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยและผลการศึกษาหรือไม่ 2. ประเมินจากวัตถุประสงค์โดยการตรวจสอบว่าวัตถุประสงค์สอดคล้องกับวรรณกรรมที่ใช้วิธีวิจัยและสมมุติฐานหรือไม่ 3. ประเมินจากประชากรและกลุ่มตัวอย่างว่ากลุ่มตัวอย่างเป็นตัวแทนของประชากรหรือไม่ 4. ประเมินจากวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ว่าเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลเหมาะสมกับวิธีวิจัยหรือไม่ การเก็บข้อมูลมีความเหมาะสมหรือไม่ 5. ประเมินจากผลการศึกษาและข้อเสนอแนะว่าวัตถุประสงค์สอดคล้องกับการสรุปผลการศึกษาหรือไม่ ผลการวิจัยสอดคล้องกับการอภิปรายผลหรือไม่ และการอภิปรายผลสอดคล้องกับการอ้างอิงหรือไม่ ได้งานวิจัยที่ผ่านเกณฑ์การคัดเลือกงานวิจัยจำนวน 42 เล่ม

ขั้นตอนที่ 4 จัดหมวดหมู่/จำแนกวิทยานิพนธ์ที่ผ่านเกณฑ์การคัดเลือกงานวิจัยจำนวน 42 เล่ม โดยเลือกกลุ่มที่มีคำสำคัญ (keyword) ตามความหมายของสวัสดิการด้านการศึกษา คือ “การบริการด้านการแนะแนว” “การบริการด้านจิตวิทยา” “การบริการด้านสังคมสงเคราะห์” “การบริการด้านสุขภาพ” “การบริการด้านการเรียนการสอน” และ “การบริการด้านการฝึกอาชีพ” โดยกลุ่มเป้าหมายคือ เด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน รวมทั้งหน่วยงานที่ให้บริการ ซึ่งเป็นงานวิจัยที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการด้านการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน รวมทั้งหน่วยงานที่ให้บริการ ได้งานวิจัยที่นำมาศึกษาในครั้งนี้ จำนวน 19 เล่ม

ขั้นตอนที่ 5 ดำเนินการวิเคราะห์ สังเคราะห์งานวิจัย การศึกษานี้เป็นการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Synthesis) โดยวิเคราะห์ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านแนวคิด ทฤษฎีที่ใช้ในวิทยานิพนธ์ (Meta theory)
2. ด้านวิธีวิทยาการวิจัย (Meta method)
3. ด้านผลการศึกษา (Meta data analysis)

ตามกรอบการวิเคราะห์และสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับสวัสดิการด้านการศึกษาเพื่อเด็กในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ดังนี้

ที่มา: Adapted from Deborah L. F., 2003, p. 897 ; Peterson, Thorne, Canam & Jillings, 2001.

ขั้นตอนที่ 6 สรุปผล เขียนรายงานการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับสวัสดิการด้านการศึกษาเพื่อเด็กในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน โดยแยกออกเป็น 3 ส่วนใหญ่ ๆ คือ

1. ผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีที่ใช้ในวิทยานิพนธ์ (Meta theory)
2. ผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์ด้านวิธีวิทยาการวิจัย (Meta method)
3. ผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์ด้านผลการศึกษา (Meta data analysis)

ขั้นตอนการสังเคราะห์งานวิจัย

การสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพ สามารถทำได้อย่างเป็นระบบและขั้นตอนในการดำเนินการเช่นเดียวกับการวิจัยโดยทั่วไป อาจแตกต่างกันบ้างในขั้นตอนของการวิเคราะห์และสังเคราะห์ สามารถสรุปเป็นขั้นตอนได้ดังนี้

1. ทบทวนวรรณกรรมเพื่อสำรวจแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. สำรวจและรวบรวมงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์เพื่อกำหนดทิศทางในการวิจัย
3. คัดเลือกงานวิจัยที่จะนำมาสังเคราะห์เกี่ยวกับสวัสดิการด้านการศึกษาเพื่อเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
4. วิเคราะห์และสังเคราะห์งานวิจัย
 - วิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีที่ใช้ในวิทยานิพนธ์
 - วิเคราะห์และสังเคราะห์ด้านวิธีวิทยาการวิจัย
 - วิเคราะห์และสังเคราะห์ด้านผลการศึกษา
5. นำเสนอข้อค้นพบจากการสังเคราะห์งานวิจัย
 - นำเสนอข้อค้นพบแนวคิด ทฤษฎี วิธีวิทยาการวิจัย และผลการศึกษา
 - สถานะองค์ความรู้จากสังเคราะห์งานวิจัย
 - ทิศทางและแนวโน้มของการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสวัสดิการด้านการศึกษาเพื่อเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการสังเคราะห์องค์ความรู้จากงานวิจัยที่ได้รวบรวมจากหลายแหล่งข้อมูล ผู้ศึกษาใช้วิธีการวิเคราะห์และสังเคราะห์แบบตีความ โดยมีขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

1. การวิเคราะห์งานวิจัย
 - วิเคราะห์เกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎีที่ใช้ในวิทยานิพนธ์แต่ละเรื่องแล้วนำมาเปรียบเทียบกันและตีความสู่องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง
 - วิเคราะห์เกี่ยวกับวิธีวิทยาการวิจัยที่ใช้ในการวิจัยแล้วจัดกลุ่มเปรียบเทียบดูวิธีวิจัยและประเภทของงานวิจัย
 - วิเคราะห์เกี่ยวกับผลการศึกษาแต่ละเรื่องจัดกลุ่มหาความสัมพันธ์แล้วตีความสู่สถานะองค์ความรู้ที่มีหรือที่พบใหม่

2. นำเสนอผลการสังเคราะห์และอภิปรายผลการสังเคราะห์งานวิจัยทั้งหมดเพื่อตอบสถานะองค์ความรู้เกี่ยวกับสวัสดิการด้านการศึกษาเพื่อเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ตลอดจนการนำผลการสังเคราะห์ไปสู่การเสนอแนะต่อการประยุกต์ใช้ผลการศึกษาต่อไป

การนำเสนอข้อมูล

การศึกษาเรื่อง “การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับสวัสดิการด้านการศึกษาเพื่อเด็กในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน” ได้กำหนดการนำเสนอข้อมูล โดยนำเสนอเป็นการบรรยายผลการศึกษารสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับสวัสดิการด้านการศึกษาเพื่อเด็กในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน โดยการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดรูปแบบการนำเสนอผลการวิจัยการสังเคราะห์งานวิจัย เพื่อให้เกิดการศึกษาค้นคว้าและนำเสนอผลการวิจัยอย่างเป็นระบบ โดยแบ่งเป็น 6 บท

บทที่ 1 เป็นการนำเสนอความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา มูลเหตุจูงใจวัตถุประสงค์ในการศึกษา ขอบเขตการศึกษา นิยามศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา และผลที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

บทที่ 2 แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสรุปแนวคิดทฤษฎีและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง เช่น แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการเด็ก แนวคิดและทฤษฎีการจัดสวัสดิการด้านการศึกษา แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการกระทำคามผิดของเด็กและเยาวชน แนวคิดพระพุทธรศาสนาเกี่ยวกับผู้กระทำความผิด กรณี พระองค์ลีมาลเถระ แนวคิดบทบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิเด็กและเยาวชน ได้แก่ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก และแนวคิดเกี่ยวกับการสังเคราะห์

บทที่ 3 วิธีวิทยาการวิจัย เป็นการอธิบายถึง วิธีวิทยาที่ใช้ในการศึกษา กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษา การคัดเลือกงานวิจัย ขั้นตอนการสังเคราะห์งานวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลการนำเสนอข้อมูล

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์งานวิจัยด้านสวัสดิการสังคมและสวัสดิการด้านการศึกษา เป็นการวิเคราะห์และสังเคราะห์ ตามด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้

1. ด้านแนวคิด ทฤษฎีที่ใช้ในวิทยานิพนธ์ (Meta theory)
2. ด้านวิธีวิทยาการวิจัย (Meta method)
3. ด้านผลการศึกษา (Meta data analysis)

บทที่ 5 บทสรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

นักวิจัยในฐานะเครื่องมือในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ นักวิจัยในฐานะเครื่องมือในการวิจัย ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับสวัสดิการด้านการศึกษาเพื่อเด็กในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน” ด้วยการเลือกใช้วิธีวิทยาการการสังเคราะห์งานวิจัย ทำให้ผู้วิจัยต้องเข้าถึงข้อมูลที่จะนำมาสังเคราะห์ โดยการอ่านงานวิจัย โดยอาศัยตัวผู้วิจัยเป็นเครื่องมือในการวิจัย ซึ่งในการเข้าถึงข้อมูลดังกล่าวนั้น ตัวผู้วิจัยเองจะต้องมีความรู้และความเข้าใจตนเอง ต้องสำรวจศักยภาพและทักษะในการสังเคราะห์งานวิจัยของตนเองก่อนจะก้าวสู่การทำวิจัย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

จากการสำรวจเกี่ยวกับคุณสมบัติของนักวิจัยที่จะทำการสังเคราะห์งานวิจัย ผู้วิจัยพบว่า นักศึกษาที่จะทำการวิจัยด้วยวิธีการสังเคราะห์งานวิจัยนั้น ต้องมีคุณสมบัติหลายประการ เนื่องจากการทำการสังเคราะห์งานวิจัยนั้น เป็นงานวิจัยที่นักวิจัยต้องอาศัยการศึกษาจากงานวิทยานิพนธ์เป็นหลัก ซึ่งต้องใช้ระยะเวลาในการอ่านงานวิจัยและอ่านเข้าไปเข้ามาหลายรอบ นักวิจัยต้องมีทักษะในการจับประเด็น ทักษะในการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัย และทักษะในการเขียนรายงานการสังเคราะห์งานวิจัย ซึ่งต้องใช้เวลาและความเพียรพยายามเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะการให้เวลากับการสังเคราะห์งานวิจัยเป็นสิ่งที่มีความสำคัญสำหรับนักวิจัยที่เลือกใช้วิธีวิทยาการวิจัยนี้

นอกจากนักวิจัยจะต้องมีคุณสมบัติดังกล่าวเบื้องต้นแล้ว ยังพบว่า มีประเด็นสำคัญอีกประการหนึ่งในการทำการสังเคราะห์งานวิจัย นั่นคือ จริยธรรมหรือจรรยาบรรณของนักวิจัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการทำการสังเคราะห์งานวิจัยที่ต้องอาศัยการตีความของนักวิจัย มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่นักวิจัยได้ต้องคอยควบคุมตนเองโดยการไม่ใส่อคติหรือความคิดของตนเองลงไป ข้อมูลที่นำมาสังเคราะห์ แต่นักวิจัยจะต้องตีความจากข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงจากข้อค้นพบที่ได้เท่านั้น ซึ่งในประเด็นนี้ จำเป็นอย่างยิ่งที่นักวิจัยจะต้องฝึกฝนและต้องตระหนักรู้ในทุกขณะ หากนักวิจัยไม่ตระหนักรู้ในการควบคุมตนเองแล้วนักวิจัยอาจจะใส่ความเป็นตัวตนของนักวิจัยลงไป ข้อมูลที่ทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์ได้ ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้ตระหนักถึงจริยธรรมหรือจรรยาบรรณของนักวิจัยเป็นอย่างมาก เพราะต้องศึกษาข้อมูลจากการอ่านและการตีความ ดังนั้นในการศึกษาวิจัยต้องตระหนักถึงจริยธรรมหรือจรรยาบรรณ โดยพึงระมัดระวังเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งจะสะท้อนออกมาในทุกขั้นตอนของการทำวิจัย